Број 239. У Новом Саду, у недељу 29. октобра 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. за Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Верски мир.

(др. Ж.) Верски мир? Јест, то изусти ових дана познати мађарски политичар Апоњи. Он рече, да Мађари могу са суграђанима друге вере у мирољубивој слози радити на добру заједничке отаџбине, па стога отворено изјављује, да напредак у томе духу није само религиозна дужност, већ и патриотска дужност.

Апоњи, дакле, зна за религиозну и патриотску дужност. Љубав, вера и домовина: то је њему идејал, о другом не зна, па по том знаде само о слози са суграђанима друге вере. И ми поштујемо оданост вери и домовини, али вери истинској, нелицемерној, узвишеној и домовини, која све грађане пази и чува подједнако, домовини правој мајци, а не мачехи.

Ал' Апоњи не мисли такву домовину: њему је домовина само оно, где Мађари господаре, а поред њих живе и други суграђани друге вере. А камо друге народности? Зар „фундаментални закон“, о којем говораше Апоњи, не почива на слози са другим народностима?!

Да ли ће се може бити протестантски и католички Мађари споразумети, то је мање важно, него кад се споразуму све народности у Угарској. У том би тек лежала „сигурна основа“ опстанка наше домовине и патриотска дужност сваком Мађару би налагала, да одбаци од себе шовинизам и да поради на правом, праведном споразуму са осталим народима у Угарској, ако жели Угарској права напретка.

„Лојално начело“ било би, дакле, само оно, које би тражило задовољење и испуњење захтева народности и поштовање праве истине, јер само тако може цветати једна држава.

Унутарњи мир и задовољство, те напредак, јесу стубови, који чврсто држе зграду државну, а то се може постићи ако се шири и одржава слога међу свима народностима, те потпомаже напредак свију подједнако. Претензија једног над другим квари ту равнотежу.

Нека буде, дакле, у Угарској не само верски мир, већ и мир међу народностима.

Аустрија и Угарска на раскршћу.

Беч, 27. октобра.

Нема примера, да је аустријска штампа тако жестоко и тако једнодушно нападала Угарску, као овога пута.

Повод су босанске железнице, управо споразум, што су га у тој ствари закључиле аустријска и угарска влада. Ал то је само повод, јер се аустријска штампа не зауставља на том питању, већ напада Угарску уздуж и попреко, напада је у свима одношајима њеним с Аустријом.

Из тих нападаја види се жуч и огорчење. Ти нам нападаји расветљују у много оме оно, што се спрема и што ће доћи.

Ми ћемо у неколико кратких ал значајнијих потеза, да расветлимо цело питање. Угарске владе су од поравнања с Аустријом тражиле блесак и сјај и велику политичку улогу у држави. Због тог блеска и те „политичке улоге“ жртвовали су економске интересе земље.

У Аустрији су уживали у томе. Уживали што ће Угарска да улази све дубље у џеп Аустријин, а политичка улога Угарске није им задавала бриге. Узимали су. да ће напослетку бити и остати уплив у рукама онога, у чијим је рукама новац.

Аустријанци су добро рачунали. Али је тешко било чекати. Онај политички уплив што су га постизавале мађарске владе и ако је био привидан, није се допадао народима у Аустрији. Мађарске владе су уз то својим шовинизмом и изазивајућим начином изазвале велико негодовање па и суревњивост аустријских народа.

Аустријски народи данас виде право стање Угарске. Виде шта бива у Угарској престолници. Тамо је крах отпочео. Оне палате су празне, радње падају једна за другом, а застој је очигледан. И веома добро познају у Аустрији величину дуга угарских становника, јер, (а то је овде главно) најогромнији део тога новца је из Аустрије.

И данас у Аустрији држе е је дошло већ време да се разрачунају с Угарском.

И ко зна, нема ли у оном наглом падању будимпештанских фирми већ плана и није ли то почетак велике економске битке између Аустрије и Угарске. Управо то и неће бити битка... Питање је: држе ли аустријске капиталисте, е је време да Угарску економски згњече. До данас је тражила само крајња опозиција у Угарској ђумручку самосталност управо прекидање ђумручке заједнице. Данас то траже и сви кругови у Аустрији. Откуда то? Та они су у ђумручкој заједници с Угарском налазили грдне користи. Истина! Ал они траже ђумручку самосталност и прекидање свију могућих одношаја с Угарском из два узрока. Прво, што је политички уплив Угарске у држави јаче порастао, но што су некада у Бечу сањали. Тај им је уплив постао несносан. А друго, што се данас више не боје у Аустрији, да ће Угарска ма и добила ђумручку самосталност, моћи да подигне своју индустрију. За то нема више снаге, јер је и сувише у џепу аустријских капиталиста. Данас држе у Аустрији, да је Угарска дошла дотле, да јој слободно могу казати: — Ево ти крила па лети! Ал она неће летети јер нема више снаге за то. И у Аустрији држе једном речи, да ће они сузбити политички уплив Угарске, ал да се Угарска више не ће економски подићи, јер је сувише запала и сувише се задоцнила са својим самосталним ђумруком.

Ето то је оно, што је данас на дневном реду. То је оно, што је у Аустрији изазвало преокрет, те данас иште оно, о чему не хтедоше ни да чују до сад. И ми смо према томе на прагу веома важних и судбоносних економских, па и политичких догађаја. **О.**

Нови Сад, 28. октобра.

Поједини листови о новим босанским железницама. Полузванични лист угарске владе „М. Н.“ указује на успех угарске владе, што га је ова постигла гледе нове босанске железнице. Одушевљено позива за тим трговачки свет, да у корист привредна живота Угарске обилно употреби повољну нову везу железничку. „Н. Сл. Преса“ напротив види у томе пораз Аустрије. Победио је, вели, интерес Угарске, а Аустрија је добила обећање, које ће се испунити након три године и зависи од воље угарског земаљског сабора. „Фремденблат“ са задовољством бележи, да ће линија Сарајево Новопазарски Санџак поред интереса Угарске, служити и интересима Аустрије. Али тим неповољније се изражава о друге две пру-

---

ПОЛУЈИСТАК.

ИЗ ВЕЛИКОДУШЈА.

СКИЦА

ПОТАПЕНКО.

(Свршетак.)

Оде за катедру и седе на столицу и поче: »Мадаме, ми смо разуме се већ прилично одмакли, јер смо наш курс почели већ у октобру, али из обзира тога, што сте ви овде први пут. покушаћемо вам у неколико речи дати појма о елементарним основама наше струке. Санскритски језик...

И тако даље, и тако даље. Стари господин говорио је пун ватре, врло глатко и течно а при том толико гласно, као да не зна, да је слушаоница празна; он се на против трудио да тако говори, да би се његове речи могле чути и разумети и у последњој клупи. Ја сам наравски много више мислила о мом чудноватом положају, него што сам њега слушала, али сам га уједно пажљиво и непомично гледала. Он биваше све живљи, устајаше, силазаше са катедре, писао је нешто на табли, дође к мени, запита ме, да ли ми је потпуно јасно, што он говори и премда ја нисам то порицала, понови он своје објашњење. Укратко, то беше право предавање и, признајем, било ми је врло мило, што је један професор у Паризу у Сорбони мени самој држао предавање

Када је свршио, остави катедру и дође к мени. У овом тренутку изгледаше, да је престао бити професор и постаде обичан Француз, који држи за своју дужност према дами пријатан бити Широк осмејак пређе преко његова лица и показа се ред добро очуваних зуба, пружи ми руку и рече: »Сад ми допустите, да вам се преставим, милостива госпођице: професор тај и тај. Ја сам врло, врло радостан, што сте ви мој слушалац!.. Јако сам радостан! Вама је то све, што сам вам сад предавао, још нејасно а разуме се, друкчије и не може бити! Али ви ћете доцније све разумети... И ви ћете видети како је то интересантно!.. Смем ли молити за ваше име, моја мила госпођице?«

Ја рекох: Mademoiselle Рошчин.

»Ах, ви сте Рускиња! О, то ме двоструко весели. Прво — ми смо пријатељи. Ја се до душе не бавим политиком, али ништа за то мање... Да, ми смо пријатељи! Друго, Рускиње су озбиљне и марљиве у науци. То је опште познато!.. Јако ме весели, јако ме весели!.. Ви ћете бити изврстан санскритиста. Морате се само упутити... морате нешто читати. А мени ће те са свим особито задовољство дозволити, да вас с књигама снабдем. Допуштате ли то?.. Но mademoiselle Рошчин? Овде... (из вади брзо из џепа свога фрака једну управо елегантну лисницу, отвори је и пружи ми једну посетницу). Ту имате моју адресу. Указаћете ми велику почаст, ако ме посетите... За сигурно, за сигурно mademoiselle Рошчин! Ја сам отац једне породице, имам жену и одрасле кћери... Иначе се не би усудио... Дакле до виђења, до виђења, mademoiselle Рошчин...«

Стиште ми топло руку и оде. Ја остадох сама у грдној слушаоници, сама са санскритским словима, која беху нацртана на табли. Но сад ми кажи, шта би ти на моме месту учинила?

»Ја би то оставила и престала учити санскрит...« одговори госпођица Арска.

»Тако сам и ја мислила, и прва моја мисао беше то: никад више ступити у слушаоницу старог господина. Али доцније сам променула моју одлуку..«

»Ја ти честитам!..«

Не смеј се. Помисли: стар човек, професор, научењак, он се беше тако јако обрадовао мени, мене тако молио, беше тако љубазан према мени... стави се у његов положај! Опће разумљиви курсеви посећују се од прилично површне публике Ко се хоће озбиљно да бави науком, тај слуша специјалне курсеве. Многа предавања побуде сензацију и скупе велику публику. А мом јадном санскритисти, ра-

ге. „Нови Бечки Тагблат“ мисли, да није победила ни једна влада и да ће патити интереси обе земље. Али ипак вели, да је ствар решена повољније по Угарску но по Аустрију. Прашки листови жестоко нападају аустријску владу због нових железница. „Народни Листи“ веле, да ће Младочеси у своје време предложити, да се председник министарства аустријског Кербер са своја три министарска друга стави под оптужбу.

Политички преглед.

Угарски земаљски сабор. У седници од јуче, петка, продужена је и завршна расправа у опште о зак. предлогу што се тиче изјаве наследникове. Предлог је уз припомоћ пучке странке примљен од владине странке за основу посебне расправе Још је председник министарства изјавио, да ће при посебној расправи предложити, да се изјави у уводу предлога, да је I. и II. зак. чланак од 1723. год. у погледу одређења наслеђивања престола са свим самосталан и да се наслеђивање има по њему пресуђивати. Посебна расправа је почела данас, у суботу.

Сазив троједничког сабора. Званични лист троједничке владе доноси краљево писмо, којим се земаљски сабор поново сазива за 2. (15.) новембар.

Турска штампа о Аустро Угарској. Недавно је султан одликовао орденом Иф тикара аустро угарског посланика у Цариграду барона Каличе. Известан део турске штампе почео је одушевљено писати о том одликовању но лист „Меверет“ био је мало искренији од осталих, те вели: Занимљиво је знати од куда се турска штампа толико одушевљава за то одликовање. Ни због чега другог, већ ако неће бити стога, што је барон Каличе пуних 20 година умео уверити султана како му је Аустрија најбољи пријатељ Па да му није пријатељ, зар би могла тако олако узети себи две најбогатије турске покрајине а за све то Турска јој ничим другим није одговорила него благодарношћу и клањањем.

Руска штампа о тројном савезу. Тројни савез био је закључен 1882. год. на пет година, 1887. обновљен је опет на пет година, а 1891. год обновљен на 10 година. Како му 1901 истиче рок, то о обнови његовој пишу „Петр. Вједом.“: „У самој ствари тројни савез је преживео своје време, јер се измениле прилике које су га изазвале. Ако тројни савез као историјска реликвија и буде очуван на нових 10 година па и на дуже време, то ће та обнова бити тек спољашњег изгледа, без икаквог стварног садржаја, просто једно дипломатско писмено и ништа више На жалост ако очување тројног савеза на нових низ година и не донесе никакве користи то ће ипак остати његове штетне последице. Те последице се огледају у оружаном миру, који је уродио са свим лошим плодом од како је закључен тројни савез.“

Нова странка у Бугарској. Како јавља „Славјанин“ у Софији се ствара нова политичка странка која ће се звати „царска странка“ Њу стварају генерал Р. Петров Стамбуловац, Д. Јовев бивши агент у Цариграду, Д. Марков садашњи дипломатски агент у Петрограду, Др. Станчев бивши министар трговине, Гр. Начовић бивши трговачки агент у Скопљу, Д. Ризов и Лапчев члан македонског комитеа и жестоки Каравеловац. Циљ је овој странци да све садашње странке у Бугарској споји у једну странку или у крајњем случају у две. Но како међу овим ствараоцима странке нема противника руских, сумња се да ће рад њен имати успеха.

Насиља у Македонији. Бугари су својим револуцијоним радом у Македонији изазвали Турке и Арнауте да су просто подивљали. Убијство за убијством се догађају. У Дебру, Кичеву, Петову и Прилипу догађају се сваки дан крвави призори. Оружане арнаутске чете праве ужасе по крајевима битољским, охридским, кичевским и прилипским. Становништво не сме да изађе из својих станова, те тако и пољски радови стоје непосвршавани. Поменуте чете грабе где што дочепају. У Велесу, Кавадарци и другим местима склопљени су турски комитеи којима је циљ да тамане хришћане. Говори се још, да су ти комитеи састављени по налогу од горе, и зато су им обично председници кајмаками и кадије.

Пораз и победа. У седници француске коморе од прошлог четвртка предузета је поново расправа о интерпелацији гледе политике француске владе уопште. Посланик Тијер критикује владу гледе узбуне раденика у пристаништу код Марзеља и осуђује интервенцију талијанског посланика Моргарија. Посланици Бојер и Карнод бране раднике Посланик Семба тврди, да је издавање атентатора на енглеског наследника престола, Сипида незаконито било и тражи, да влада ступи у преговоре с белгијском, те да се издавање прогласи за ништавно. Министар правде одговара, да је Сипидо издан на основу уговора, што га је француска влада склопила с Белгијом у год. 1898. По том уговору међу осталим, обе земље имају издати међусобно малолетне личности, које су учиниле нешто у неурачунљивом положају. Председник министарства Валдек-Русо говори о прогонству посланика талијанског Моргарија и вели, да он не пориче право једном странцу, да овај може потпомагати своје суплеменике, који су учествовали у побуни. Али је непаметно допустити једном странцу, који је политичка чињеница, да се он меша у побуну и да овај даде правац, какав би њему годио. Моргари је обећао, да ће се уздржавати од сваког мешања, па ипак непосредно умешао се. И тек онда је прогоњен. Председник министарства правда држање власти приликом радничке узбуне у Марзељу Слобода рада је, у пркос неким случајевима, који су претерани, одржана. Председник министарства мисли, да је најбоље средство за решење питања о штрајковању, ако се послодавци и радници обвежу, да ће се покорити одлуци избраног суда. Комора нека се изјасни, да ли сматра владу за способну, да ова помоћу коморе спроведе предложене реформе. Лако је одрећи се власти, кад је ова употребљена само на добро републике. (Одобравање скоро у целом сабору.) Расправа је затим закључена. Посланик Барот предлаже дневни ред, којим се одобдава владина изјава. Гјуон хоће да се додаду дневну реду ове речи . . . и који одбацује доктрине колективиста, што их је изговорио министар Милеран у Ленсу. Баротов дневни ред је примљен са 330 против 238 гласова. Председник министарства вели, да Гјуонов исправак не прима, јер то би била клопка. Но Гјуонова допуна је примљена са 254 против 214 гласова. Посланик Сембат предлаже допуну, којом се жали незаконито издавање Сипида белгијској влади. Предлог је овај примљен са 306 против 196 гласова. Затим је пао предлог, да се седница одгоди до сутрадан. Али је одбијен са 298 против 60. Затим је пао нов предлог, да се седница одложи до понедељника, али је и овај одбијен. Положај владин беше у тај мах веома незгодан и сумњив У комори беше велика забуна. Кад ал' устаде посланик Ангел и предложи, да се влади изјави поверење. Предлог је примљен са 326 против 237 гласова. Седница је закључена посред велике узрујаности

Рат између Енглеске и Транзвала. Из Хага јављају да ће председник Кригер, провести зиму не у Низоземској већ у каквом јужнијем, топлијем крају Европе, где ће моћи живети на слободном зраку, као што је навикао. Из Брисела јављају да је транзвалски посланик др. Лид известио званичну француску владу, да ће Кригер 19. о. м. п. н. стићи у Париз и очекује да ће транзвалског државног поглавицу дочекати у Паризу са поштовањем које овом и припада. — Из Ботавиле јављају да је тамо дошло до борбе. 23 Бура је погинуло, 30 рањено а 100 допало ропства. Енглези су запленили и 2 топа. Енглези су изгубили 3 официра и 4 момка.

Рат између Кине и удружених сила. Ствар у Кини као да иде све на горе. Како из Шангхаја јављају. сада већ и сам Ли Хунг Чанг сумња, да ће заплети у Кини престати. Савезници упорно траже, да им се издаду Јихсиен и Тунг Ту-Сианг, но кинеска царска влада је одлучно одговорила, да то учинити не може. И како савезници неће да умере своје захтеве, то је кинески двор учинио све при

зуме се, није ни једанпут у животу пошло за руком, да примами више од по туцета слушалаца. Обично је гледао пред собом — празну слушаоницу, или једног слушаоца, оног, који у Sain-Cloud-у живи, и само сваке друге недеље долази у Париз. Један нов слушалац, са свим непознат, како редак догађај беше то за њега! И то још дама! Дама, која се за санскрит интересује! Престави себи, како је кући дошао, и с каквим је он то одушевљењем својој жени и својим одраслим кћерима причао!

Сад долази на идуће предавање, и она није ту, слушаоница опет празна. . . Дама, која се за санскрит интересовала, показала се као митолошка појава. Какво разочарање Какву гробну хладноћу мора осећати он у својим грудима, која су сва пуна само санскрита, и шта ће сада рећи својој жени и својим одраслим кћерима?

У кратко, мене беше жао мога санскритисте, ја не могох поднети, да његове наде осујетим и три дана после тога посетим га.

Живио је у скромном, малом стану у петом спрату једне куће, у уској улици Rue de Columbe Он ме прими тако љубазно, да ја нисам знала шта да почнем. Дође његова жена, врло лепа Елсаскиња и две кћери, високе, праве Францускиње, које посматраху с пуно чуђења даму, која се за санскрит интересује. То им изгледаше неприродно, и оне су биле уверене, да само у Русији има таквих дама, и то само зато што је тамо врло хладно. Они то говораху врло озбиљним лицем Мој старац опет увек понављаше: „Mais. . . Nous sommes des amis. . . Ја се до душе не бавим политиком. . . Alors . . Nous sommes des amis . . .“

Против француским обичајима појавише се на столу наранџе, ушећерено воће, Biskuit и Curaçao. Тада ми даде мали стари господин много књига и брошира, даде још једном израз свога уверења, да ће од мене изврстан санскритиста бити, и при опроштају рече ми: »До виђења у Сорбони!«

Кад пођох, бејах толико натоварена санскритским делима, да сам била принуђена на месту најмити један фијакер. Но, сад ми кажи, да ли сам после свега тога могла следеће предавање пропустити? Не, ја не могох Још шта више — ја се латих одмах читања књига, седох и почех проучавати, тако, да могох у идућем предавању мога старца прекидати и стављати му разна питања. И само да си видела, какво му је то велико уживање донело! Да, већ само стога не би никад његово предавање пропустила! . . .

Једном нађох и мог колегу из Sain-Clouda Он беше већ постарији човек, који се при ходу на штаку наслањаше. Упитах га, да ли га санскрит јако интересује. Он ми са свим озбиљно одговори: »Видите, моја госпођице, ја живим у Sain-Cloud-у и бавим се тамо фабрикацијом хемиских продуката у малој количини. Ја вам то не могу поближе објаснити, моја госпођице, јер ви нисте специјалиста. Ја долазим сваке друге недеље у Париз, да се обскрбим материјалом и да растурим моје продукте. Моји послови доносе собом, да ја овде морам чекати сваки пут два сата, од једног до три. Ја сам солидан и трезвен човек, и не могу да трпим ове кафане, пиваре и крчме, и тима сличне локале, а мрзим и париске булеваре и улице, где је више вике него памети. И тако ја проводим време овде, на овом предавању, које управо тада почиње, кад ја не би знао где би морао остати. Овде је мирно, не стаје ме ништа и . . . поучно је. — Зар није тако, моја госпођице?« Ја рекох, да има право. Ето видиш, тако ја постадох санскритиста. Мислим продужити то до ферија, и тада престати, и под каквом год извином изостати. А сада ћу те мене ради, у дућане водити. Идуће предавање је преко сутра, имам доста времена дотле. Хајде!

Оне изађоше на улицу и узеше фијакер.

Превео: Ј. Ж.

преме, да се пресели у државу Сехман. 14 хиљада кинеских војника већ су спремни, да под својом заштитом преселе двор. Како кинески листови јављају, кинеска царска влада мисли да ће савезници хтети да продру у Сиганфу, с тога је наредила кинеској војсци, да оде у Чангчеву и да стане на пут продирању савезника у ову државу.

Победа Мак Кинлеја. Избори у удруженим државама америчким испали су по републиканце врло добро. Демократе су остале у мањини и њихов кандидат Бриан изјавио је, да се неће примати ни за члана сената, већ да ће живети само радећи на новинама.

Господар Сима у угарском сабору.

Ово дана био је господар Сима у Будимпешти да пазари. Али ће том приликом пазарити и његов Душан, који учи тамо правне науке, јер октобра месеца и опет није положио испит.

И деран је доиста пазарио. Господар Сима му каже:

— Нисам се ни ја родио на врби. Знам ја, да те твоје правне науке нису чисте. Код твога брата Луке (а Лука учи у Бечу техniку) двапут два увек је 4, а никад 3 или 5. Код вас је двапут два како кад Знам ја да ту треба мало и преврнути, али што је много деране, много је. Ако до краја ове године не положиш, онда ја немам новаца на тебе. Онда брате мој, постани честит кројач, као твој деда, па преврћи капуте, а не параграфе

Кад се господар Сима овако испраскао, сети се још некога, на кога се срди. А то је сабор Тих 4—500 људи што седе у том сабору, баш су заборавили и на Бога и на душу и као да ништа друго не раде но само подижу порцију.

И запита господар Сима сина свога: — Шта сад раде они тамо у парламенту?

— Доносе важан закон о престолонаследниковој женидби. Ево већ 3 недеље како о томе расправљају.

— А шта ће о том толико расправљати Бог их видео? Та он се болан брајко већ о женио.

— Та да, да, ал шта ће бити са његовом женом и његовом децом?

— А шта ће бити друго, већ његова жена биће му жена а деца ће му бити деца!

— Јест, кад би наш Јова пудар правио законе, онда би тако било, — вели Душан — Но има ту много тачака и запета о којима ти и не сањаш.

Господар Сима промисли, па хајд у парламент. А тога дана је баш говорио Дезидер Силађи, најумнији и најбољи говорник угарског сабора. И говорио је пуна три сата. Шта је говорио о деци престолонаследниковој (ако их буде било) то господар Сима није потпуно разумео и ако зна мађарски скоро као и српски. Сад да ли ће та деца бити деца или неће бити деца, и шта ће бити с њима, то није ухватио, али је са свим добро разумео, како Силађи доказује да жена будућег мађарског краља, која је с њим у цркви венчана, и с којом ће он живети не може бити **мађарска** краљица

Доказује Силађи, доказује ли и хајд што је он тако паметан није ни чудо, али што су и они други паметни, јер све разуму и тапшу му и одобравају му; хоће већ да се провали сала од њихових узвика „helyes“ (тако је).

Док је господар Сима био у сабору, послао је сина на предавање. А кад је дошао да се опрости и оде кући син је оборио главу, јер очекиваше сигурну придику. Но господар Сима погледа га само тужним погледом, тутну му у руку три десетице и опомену га само толико — да чува здравље.

А кад дође кући, жена га пита: — Шта ради онај наш кукавак у Пешти, сигурно си му загорчио и колко треба и колко не треба?

Господар Сима погледа у жену, заврти главом и рече:

— Јеси ли чула жено! Ја сам мислио да разумем нешто, ал сад сам видео да не знам ни које је мушко ни које је женско. Био сам у сабору и тамо ми се тек отвориле очи, шта је то право и закон. Да ти то све слушаш, ти би као једна неправна жена све то исмејала, али то треба разумети, а да се разуме, треба учити. И ако онај наш деран макар чак и за 10 година све те законе буде схватио и положи испите, треба и ја и ти да га пољубимо у руку.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1 новембра о. г. отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот.

Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем октобра истиче претплата, да изволе исту за време на, за месец новембар обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло

Администрација „Заставе“.

Седнице митрополитског црквеног савета почеће 30. октобра (12. новембра) о. г.

Одликовани свештеници. На Митров дан произведени су у Карловци за протојереје професори богословије Милутин Јакшић и Јован Живковић.

Сантовачки парох. Епископ бачки Митрофан Шевић рукоположио је прошлог уторника свршеног богослова Николу Мидића за свештеника. Мидић је на Митров дан служио у новосадској саборној цркви први пут као свештеник. Ових дана одлази на парохију у Сантово.

Словени у аустро-угарској војсци. У аустро-угарској војсци има 430.000 Словена. Самих Чеха и Словака има 174.268, Пољака има 75.672, Русина 74.675. Срба и Хрвата 74.514, Словенаца има 27.513. Међу тим Немаца има 227.230, Мађара 122.234, свега: 349.464. Румуна има 47.286, а Талијана 13.669.

Поскупиће артија. Шеснајест творница артије у Аустро-Угарској издале су распис, да ће артија опет поскупити. Ово је од почетка ове године већ трећи пут како се повишује цена артији.

Читуља. У Вуковару је умрла 27. октобра о. г. Видосава кћи Стевана Станишића, у 20. години својој. Млађаној покојници нека је лака земља и вечан помен!

Спор на херцеговачко-црногорској граници. О овоме спору пише „Бос. Пошта“: „26. октобра ишла је једна патрола из Гата, до границе у њој је био један каплар и шест војника. Каже се да је у забуни прешла границу и заишла 80 корачаји у црногорску земљу. Црногорска стража их је опколела и хтела да обезоружа. Кад је каплар видео да су му војници опкољени, похитао им је у помоћ и из тога се изроди шакачки сукоб. Каже се даље, да је црногорски официр у одбрани против каплара испалио револвер и да је на то притрчао један од војника херцеговачке страже у помоћ каплару и убио Сушића. Затим су обојица пожурили на границу где се други војници бранили од Црногораца, један од војника био је већ рањен кундаком у главу и у прса. Бој се продужио и у том је још једног Црногорца убио један војник босанско-херцеговачке страже. После овога су остали Црногорци узмакли. Од стране црногорске је на челу комисије за извиђај овог догађаја Нико Татар, главни комесар из Грахова.“

Књижевни Одбор Матице Српске имао је у четвртак 19. октобра (1. нов.) о. г. свој редовни састанак под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Секретар подноси извештај о раду редакцијоног пододбора. Решења пододборова одобрио је Књижевни Одбор, те ће тако излазити Летопис у већем формату него досад, од Књига Матице Српске излазиће књиге научног садржаја у формату садашњег Летописа, књиге забавног садржаја и Књиге за народ у формату Књига за народ а календар у формату нова Летописа. Тако исто је усвојен и преиначен предлог дра Јована Радонића о монографијама из историје српске књижевности. — Професор Лука Зима захваљује на избору почасног члана. — Министар пољопривреде послао је нека издања о економији. — Ческа Академија пристаје на измену издања и шаље своја. — Умољава се „Magyar történelmi társulat“ у Будимпешти за измену издања. — Усваја се предлог секретарев да се за стогодишњицу славног мађарског песника Михаила Верешмартија напише студија о њему за Летопис а за израду да се умоли проф. Благоје Бранчић. — Не пристаје се на прештампавање „Братских писама“ М. С. Поповића, која су негда излазила у „Женском Свету“. — Превод Цезарева Грађанска рата од непознатог писца, не прима се, јер не спада у програм матичин. — „Три оцене“ непознатог писца не примају се. — Рукопис др-а Дан. Трбојевића „Шта је добро“ издаје се на оцену проти Јовану Вучковићу. — Не прима се рукопис „Српски трагови у шпањолском језику“. — Примају се за Летопис песме Светислава Стефановића. — Чланак М. Медића „Анакреонт, Шилер и П. П. Његуш“, издаје се члану Рад. Врховцу. — Прима се за Летопис саставак Ј. Скерлића, „Прилог проучавању Горског Вијенца“. — Не прима се за Летопис саставак „Из празноверног живота“. — Прима се за Летопис народна прича „Добра дела не пропадају“, коју је послао Јеремија Живановић.

Милосрдан анархиста. Како румунски листови јављају, пре месец два дана, дошло је у румунски двор писмо упућено на краља румунског. На писму је адреса била овако исписана: Њег. Величанству краљу од Румуније Карлу I. Букурешт. Лично, приватно. Писмо то отворио је приватни секретар краљев Босет, и кад га је прочитао, предао га је начелнику полиције. У том писму вели незнани писац, да су анархисте осудиле њега, краља, на смрт, да је он, незнанко, одређен да то убиство изврши, и да је у Вашингтону положио заклетву, да ће то и учинити. Но како је и он пореклом Румун, и како му срце не дозвољава да то учини, то је пронашао пут и начин, којим ће спасти и краља и себе, јер не буде ли убио краља, то ће њега анархисте убити. Незнанко моли краља Карла да сачува и себе и њега, писца, јер и он има жену и децу. Стога треба да донесу све румунске новине, како је тога и тога дана неки анархиста пуцао на краља Карла три пута из револвера, но није га срећом погодио, а атентатор је сретно умакао. Кад то у новинама изађе, убица ће онда моћи да оде у Париз и преда једном свом другу револвер у коме фале три метка. Тиме ће бити од смрти спасен он, а и краљ! Буде ли краљ ову тајну проказао, то ће га незнанко онда морати убити, јер ипак волије свој живот но краљев. Румунска полиција учинила је све припреме, јер би незнанко убиство ово имао да изврши, по свом сопственом казивању најдаље до 14. о. м. п. н. јер 15. већ мора предати револвер у Паризу.

Колевка уздарје. Како београдски листови јављају, среска скупштина нишавског среза а пиротског округа закључила је да за 3000 динара купи једну колевку, „у којој ће се одњихати, ако Бог дадне, Обреновић VI.“ Дар овај зготовиће се што пре и послати краљу и краљици.

Демонстрације на београдској великој школи. Београдски листови пишу: У понедељак по подне требало је да држи своје приступно предавање из административног права г. Јован Јовановић, који је ту скоро заузео ову катедру у правном факултету наше велике школе. Но пре но што је г. Јовановић приступио предавању, правници треће и четврте године демонстративно су напустили слушаоницу, изјављујући, да неће да слушају његова предавања. Као узрок овом демонстративном држању, правници су навели то, што је г. Јовановић, како веле незаконито изабран за професора в. школе, и што он по својој спреми ни у колико не одговара положају професора на највећем српском просветном заводу, тим пре, што је та катедра била до сад у рукама одличног капацитета.

Прегазила га жељезница. Из Кашаве јављају, да је воз, који је долазио из Мишколца на еперјешкој међи прегазио Стевана Сатковића, који је на месту остао мртав. Стевана су у целој околини јако поштовали. Строга се истрага води.

Чудотворно дете из Тенке. Из Вел. Варада јављају о овом занимљивом догађају: Фрања 14-годишњи син сељана Стевана Чакија из Танке пати од каталепсије. У тој бољи пада он свако вече у дубок сан, који траје два часа. И за време тог свог спавања гласно говори са светитељима, даје одговоре на своје питање и прича о појавама које му се указ ју. По себи се разуме да лаковерном свету није ни требало више, већ чим је о томе чуо, гомилама јури у Тенку, да види и разговора са тим, како га лаковерни назваше „чудотворним дететом“. То дете које је сасвим сломијено од живчане боље, однето је у велико-варадску болницу и предано лечницима на негу и лечење. Паметнији од оних лаковерних уверише се, да дете у своме болесном сну говори само о привиђењима, која не постоје и која се изродила у његовој живчаној бољи, али они, мање паметнији, и данас још не могу да буду на чисто, да је то све само обмана и узрок те несретне боље. Лечници се надају да ће Фрању излечити и онда наравно, да му се здраву неће више привиђати светитељи и онда ће се и они „неверни“ уверити, да је то све било само узрок Фрањиних болесних живаца.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 27. октобра.

Будимпешта. (Саборски извештај). Отпочела је специална расправа о инертикулацији женидбе наследника престола. Министар председник поднео је већ пријављену модификацију. Полоњи пита, хоће ли сабор инартикулацијом да створи прецеденс, да је позивање на кућевни ред обавезно. Говорник спомиње писање једног бечког листа и тврди, да познаје мишљење главних аустријских правника, који тврде, да инартикулирање није потребно ни умесно.

ОГЛАСИ.

Damast-Seiden-Robe fl. 9.00

und höher! — 12 Meter! — porto- und zollfrei zugesand! Muster umgehend; ebenso von schwarzer, weißer u. farbiger „Henneberg-Seide" v. 45 Kreuz. bis fl. 14.65 p. Met.

G. Henneberg Seiden-Fabrikant
(k. u. k. Hofl.) Zürich. 533 33—40

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ПАЈЕ РАДАНОВИЋА
У ОСЕКУ

потребује једног вештог солидног млађег помоћника, који је осим српског, вичан немачком и мађарском језику. 586 1—2

На продају из слободне руке
25 јутара ораће земље.
Земља лежи у **мартиначком хатару**, прве је класе.
Ближи услови код **Српске задруге за штедњу у Митровици.**
573 3—3

---

200 ХЕКТОЛИТАРА ВИНА

своогодишње, врло добро, и то: грашевина (рислинг), бургундац, португизар сланкаменке итд. продаваће се на јавној дражби у понедељак, дне 12. новембра 1900. у 3 сахата по подне у подружничком покушалишту у Земуну.

У Земуну дне 6. новембра 1900.

Управљајући одбор господарске подружнице.
579 2—2

ТАМБУРАШИМА

и свима онима који желе научити свирати у тамбуру препоручујем моје књиге:

ШКОЛА ТАМБУРЕ,
од М. Нешића.

Књига прва: *О мелодији* . . *60 нов.*
Књига друга: *О пратњи* . . . *60 нов.*

С поштовањем **Адам Денцингер,**
произвађач музичких инструмената
У Н. САДУ
Дунавска улица бр. 17.
571. 1—2

ЗА ЧУДО ЈЕФТИНО!
275 КОМАДА
САМО ЗА
1 фор. 85 новч.

Један елегантан сат са трогодишњом гаранцијом уз позлаћен ланац; 1 дивни цигаренштиц од ћилибара; 1 врло лепа игла са симиле-брилантима за краватну; 1 елегантно фини прстен са драгим каменом за господу и госпође; 1 гарнитура дугмади за манжетне, крогнове и за груди са патентираним копчама; 4 комада праних кончаних џепних марама; 1 врло елегантан писаћи прибор за џеп од никла са енглеским механизмом; 1 дивна кутија за огледало са финим чешљем; 1 елегантан париски брош за женске по најновијој фазони; 1 дивно увезана бележница; 20 комада потребних ствари за кореспонденцију; 1 врло фино држаље (Federhalter); 72 комада финих енглеских пераја за канцеларије и још других 160 комада у кући нужних и потребних ствари, могу се још за кратко време поштанским поузећем или готовим новцем набавити кроз

Exporthaus H. Spingarn, Krakau,
Brzozova 2. 553 1—1

Ко поручи два пакета уједаред, добиће приде *елегантан џепни нож са два сечива.* Ствари, које се не допадају, примају се без приговора натраг.

Сензациона новина!

Жижак-Сијалица за петролеј
„Pittner".

Ваљаности тог жишка јесу: На свакој лампи може се у пречнику 4 сантиметера наместити. Руковање и састав најпростији Без мане, без **чађи, без мириса** и без **опасности гори,** даје **чисто белу светлост** од **80 свећа јачине.** За 15—16 сати горива треба једна литра најобичнијег петролеја, по томе је **највећа штедња при највећем ефекту.** Проспекти бадава се шаљу без трошка.

ALFRED LENNER, WIEN,
VII. Schottenfeldgasse Nr. 56. 473 8—16

Хемијски завод краљ. угарског универзитета:

Kristály

Планински извор
СВ. ЛУКИНОГ КУПАТИЛА
У БУДИМПЕШТИ
јесте ванредно чиста, двоструко-угљено кисела

МИНЕРАЛНА ВОДА.

Добија се у шпецерајским трговинама, гостионицама и рестарацијама на жељ. станицама.

У НОВОМ САДУ:
У ТРГОВИНАМА Г. Г.
Стојановића и Радовановића, Браће Вагнера, Д. Коде и З. Арсенића. 324 33—

Од више стотина признатих лекара препоручена.

Најукуснија и најјефтинија минерална вода.

Од лечничких капацитета опробано је и у већим болницама са највећим успехом употребљавани

RHEUMA-GEIST

дејствује сигурно и необично брзо против ревматизам исхије, костобоље итд.

Дејствује у неким случајевима тако ванредно, да и код најстаријих болести после неколико употреба најјачи болови престану.

Зубо и главобољу лечи за 5 минута

Цена је једној флаши са упутством 1 круна, а у јачој каквоћи **2 круне 40 пот.**

Добити се може скоро у свима апотекама.

Поштанским поузећем или кад се новац унапред пошље шиље сам изналазач

WIDDER GYULA
Apotheker in S.-A.-UJHELY.

Главно стовариште у Будим-Пешти: у апотеци г. Jozef v. Török, Király-utcza 12. и у Егеровој „Надор-апотеци" VI. váczi-körut 17.

У Новом Саду: код апотекара Стевана Херцога; **у Руми:** код апотекара Јосифа Хондла; **у Инђији:** код апотекара Хајниша Антала.
576 1—10

Одликовано 1895 на изложби у Кајиру, 1896 на хигијенској изложби у Лондону са почасном дипл. и златном медаљом.

Небројених признања и захвалница. Чудотворно лековито дејство.

ШТАЛЕРСКИ

ЛОДЕН

за одела
за огртаче
за хавелоке
за спортодела
за ватрогасце
за ливреје

СВЕ ЧИСТА ВУНА.

Најмодернијих и најбољих квалитета **ЧОХАНИХ ШТОФОВА**

ЗА МУШКА ОДЕЛА.

Највеће стовариште штофова за **КАПУТЕ ЗИМСКЕ**

Црних и плавих **Камгарнова, Шевиота** од **3 кр.** па на више.

Мустре бесплатно.

Чохано оделење фирме KASTNER & ÖHLER, GRAZ.
8—13 474

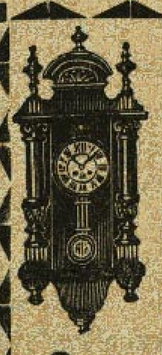

САТОВИ СА ШЕТАЛИЦОМ

Орахово дрво, политираних 65—70 центм. високих, са стројем што удара 4 фор. 80 новч; 80 центм. високих, који се сваких 14 дана навијају, а ударају сваког пола и читавог сата, лепо свира, са свим елегантан кошта само 7 фор. 50 новч. Сатови ови су уједно и као најлепши кућевни украс. Трошак за упаковање износи 40 новч.

Сат будилник са круном
(Kronen-Wecker)

последња новина

заштићен патентом, као што ова слика са стране показује, 20 центм. висок, оклоп од никла или бакра, звони јако и дуго, иде и буди најтачније а цена је 2 фор. 50 новч., а који ноћу светли 2 фор. 80 нов., а који је са календаром удешен 3 фор. 20 нов. За тачан ход мојих сатова три године јамчим. Коме се у случају не допада, враћам новац натраг. те по томе је губитак искључен.

Поштанским поузећем или унапред послатим новцем, добити се може код

F. Rabinovicz.
WIEN, I., Maximilianstrasse 3/S.
577 1 2

Зашто толика подражавања?

Зато што је прави Ајзенштетеров

LINOLEUM FUSSBODEN EMAIL

регистрована заштитна марка *„Eiserner-Ritter"* најбољи и најистрајнији лак за *мекани патос и кухињски намештај,* којег свако сам мазати може.

Ајзенштетеров Линолеум емајл за патос

суши се за један сат, имаде ванредан сјај и досад ненадмашиму трајност. У бојама бр. 1. је жуто-мрко, бр. 2. загасито-мрко и бр. 3. мехагони-мрко. Услед великог распростирања наш се

Линолеум емајл за патос

под разним сличним именима, а разним невредимим подражавањима у трговини износи. *Сваки нека дакле изрично тражи Ајзенштетеров* „Linoleum Fussboden Email" *са регистрираном заштитном марком* „Eiserner Ritter".

Lack und Farbenfabrik
Gebrüder Eisenstädter
Wien.

Главно стовариште у Новом Саду: код **Стојановића и Радовановића.** 457 9—12

МАНУФАКТУРНА И ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА

ЈОВАНА СЕКУЛИЋА
у Земуну

потребује два млађа помоћника који су обема струкама вични. Првенство имају који су српском, мађарском и немачком језику вични. Ступити могу одма. 538 2—6

Прави и **најбољи** сремски

СУЏУЦИ

могу се добити у трговини шпецерија и деликатеса

З. АРСЕНИЋА
У НОВОМЕ САДУ
1—1 587 **„Код црног орла"** на главној пијаци.

ШПЕЦЕРАЈСКА И ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

НИКЕ НЕНАДОВИЋА
У МИТРОВИЦИ

потребује једног спомоћника, вешта продавца, који је вичан српском и немачком језику. Првенство има старији помоћник.
588 1—2

За **15** круна — За **15** круна

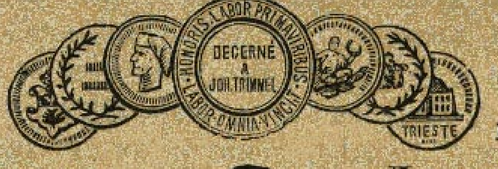

Дивот-ХАРМОНИКА
са 10 троструким оргљским челичним гласовима, са челичним меховима, укупно 72 челична језика.

Дивот-ХАРМОНИКА
са 10-двоструким челичним гласовима, са челичним меховима, укупно 25 челичних језика.

За самоуке школа кошта 25 новч.

Отправљање уз гаранцију најтачније се извршава уз поузеће или за готов новац унапред. **Дворедних** са 19 двоструких челичних гласова, 6 јаких басова и иначе као горе речено од **20, 30, 40 круна** и више, а са **три реда** кроматичних, најбоље што се замислити даје код фирме, која је прослављена и која већ 30 година постоји и трговачки протоколирана

Johann N. Trimmel,
Harmonika-Erzeuger, Wien, VII/3, Kaiserstr. 74.

Карте дописнице за А **наплаћују се са 5 потура.**

Илустроване каталоге бесплатно. Школа за у[illegible]е на дво- и троредним хармоникама, као и кроматичним за **3 круне** и **3 круне 60 пот.** При купу једне хармонике рачунам за школу полу цене. Флауте, виолине, цитре, гитаре, стројеви за свирање, албуми са музиком, пивске боце итд. итд. увек у највећем избору може се добити. 11—12

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Врадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.